

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: Khoa học & Đời sống

Số: 34

Ngày: 20-3-2010

Cứ mỗi lần rùa Hồ Gươm nổi, người dân lại nô nức kéo đến xem với quan niệm nhìn thấy rùa nổi sẽ gặp nhiều may mắn, rùa nổi là điềm báo cho những sự kiện lớn... Tuy nhiên, theo các nhà khoa học, rùa là một loài bò sát hô hấp bằng phổi, phải nổi lên mặt nước để thở ít nhất là 30 phút/lần. Việc rùa nổi là hoàn toàn tự nhiên, không có gì bất thường.

Rùa không thở dưới nước

Ông Hoàng Văn Hà, cán bộ Chương trình Bảo tồn rùa châu Á cho biết, rùa có trao đổi không khí qua da nhưng hô hấp bằng phổi là chính. Rùa hồ Gươm là một loài ba ba mai mềm, vì thế cũng không thể nằm ngoài quy luật sinh học này. Trên thực tế, rùa thường nổi ít nhất là 30 phút/lần. Vì khi hít thở, rùa chỉ để nhô lên 2 lỗ mũi rất nhỏ, khó nhìn thấy nếu mặt nước có gợn sóng. Hoặc rùa nổi ở những lùm cây, vào ban đêm... thì không thể nhìn thấy được.

Rùa hồ Gươm nổi hẳn lên mặt nước với thời gian kéo dài (2 - 3 giờ liên tục) thường vào những thời điểm như chuẩn bị có bão hoặc mưa to, sau một đợt lạnh kéo dài mà trời hửng nắng... Mục đích là để rùa phơi nắng, tăng nhiệt độ cho cơ thể. Vì khi nhiệt độ tăng thì enzym trong cơ thể rùa tăng lên, giúp cho việc tiêu hóa thức ăn dễ dàng hơn, di chuyển cũng dễ dàng hơn. "Việc rùa hồ Gươm nổi không có gì là bất bình thường. Chỉ có điều lúc nào thì mình nhìn thấy, lúc nào thì không", ông Hà khẳng định.

Lý giải hiện tượng rùa nổi liên tục

❖ Người dân xem rùa nổi chiều ngày 15/3.

TS Nguyễn Văn Sáng, nguyên cán bộ Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật cho biết cơ quan hô hấp của rùa so với những loài khác cũng có khác biệt: Phổi của rùa là một khối xấp phức tạp. Tuy nhiên, mai và yếm rùa lại tạo thành một hộp cứng không cho phép rùa cử động lồng ngực. Vì thế, rùa thở bằng cách nuốt không khí nhờ vào hoạt động của cơ vai và cơ chân. Khi chân rụt vào thì phổi xẹp lại. Khi chân duỗi ra thì phổi nở ra. Không khí từ miệng sẽ vào phổi. Ngoài ra, với những con sống ở dưới nước, ở họng còn có một lớp da và có một túi nhỏ ở hậu môn. Đây là cơ quan hô hấp phụ của rùa giúp rùa có thể lặn sâu ở dưới nước với một khoảng thời gian dài hơn so với nhiều loài khác. Tuy nhiên, cũng giống như các loài sinh vật sống dưới nước, để tồn tại thì rùa phải

thở và muốn thở thì phải ngoi lên mặt nước.

Ông Bùi Đăng Phong, giám đốc Trung tâm bảo tồn rùa, Vườn Quốc gia Cúc Phương cũng cho hay, giống như các

loài bò sát khác hô hấp bằng phổi, rùa chỉ có khả năng "nhìn thờ" tối đa là 2,5 tiếng, sau đó lại phải ngoi lên để thở.

Đừng thân bí hóa rùa hồ Gươm

Ông Hoàng Văn Hà cho rằng, chưa có bằng chứng khoa học nào về việc rùa hồ Gươm nổi liên quan đến yếu tố tâm linh. Việc rùa hồ Gươm nổi vào những ngày lễ lớn chỉ là sự tình cờ, ngẫu nhiên. Chẳng hạn như việc thay đổi thời tiết đột ngột, đang mưa thì nắng, trùng với những ngày lễ này, chứ không có sự liên quan nào giữa yếu tố tâm linh với việc rùa nổi.

TS Nguyễn Văn Sáng khẳng định, việc rùa nổi nhiều hay ít, lâu hay chóng có thể là do yếu tố thời tiết hoặc môi trường. Thông thường, vào những ngày thời tiết thay đổi, ví dụ, vào những ngày nắng, rùa thường nổi lên nhiều hơn để phơi nắng. Thậm chí có con còn bò hẳn lên bờ để "tắm nắng". Môi trường bị ô nhiễm làm cho lượng oxy trong nước ít khiến cho rùa nổi lên nhiều hơn để thở.

Nhà Hà Nội học Nguyễn Vinh Phúc cũng khẳng định, người ta dựa vào truyền thuyết vua Lê Lợi để gán cho rùa hồ Gươm những yếu tố thần bí. Thực tế, rùa ở hồ Gươm cũng chỉ là một loài sinh vật bình thường có sinh có tử và không có bất kỳ yếu tố thần bí nào cả.

TÔ LAN

Ngày 15/3/2010, rùa hồ Gươm nổi khá lâu thu hút sự hiếu kỳ của rất nhiều người dân Thủ đô. Trước đó, ngày 14/3, rùa cũng nổi trong khoảng thời gian khá dài, khoảng gần 2 tiếng. Các ngày 10 và 12/3, ngày 17, 19, 22, 23/2, rùa hồ Gươm cũng liên tục nổi. Giới khoa học đưa ra các giả thiết khác nhau như nguồn nước bị ô nhiễm, thời tiết thay đổi, tảo độc xuất hiện nhiều... Tuy nhiên, các chuyên gia loại trừ việc rùa nổi là gắn với một dự báo hoặc yếu tố thần bí nào.